

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ
TEMEL EĞİTİM BÖLÜMÜ
SINIF EĞİTİMİ AD

Toplumsal Duyarlılık ve Katkı Projeleri II
Dersi Çevre Temizliği Projesi
2025 Bahar Dönemi

Hazırlayanlar

Melis YILDIZ, Songül İDİKURT, İrem OKUYUCU

DANIŞMAN

PROF. DR. AZİZ ASLAN

GİRİŞ

PROJENİN ADI / SLOGANI: ÇEVRE TEMİZLİĞİ/ TEMİZLİK HERKESİN GÖREVİ

PROJENİN HEDEF KİTLESİ: İlkokul öğrencileri (6-10 yaş arası)

Toplumsal Katkı ve Duyarlılık Projeleri II dersi için Çevre Temizliği adlı bir proje oluşturduk. İlkokul öğrencilerine yönelik çevre temizliği projemizin amacı, çocuklara yaşadıkları çevrenin temiz tutulmasının önemini öğretmek ve çevreye karşı duyarlılık kazandırmaktır. Bu proje ile öğrencilerin doğaya zarar veren kirlilikle mücadele etme bilinci geliştirilmekte ve temizlik alışkanlıkları küçük yaşta kazandırılmaktadır. Yapılan etkinlikler sayesinde çocuklar, çevrelerine karşı daha dikkatli ve sorumlu bireyler olma yönünde teşvik edilmektedir. Aynı zamanda, bu tür projeler öğrencilere takım çalışması, gönüllülük ve toplumsal fayda gibi değerleri kazandırarak onların sosyal gelişimlerine de katkı sağlamaktadır.

Projemizin Konyaaltı/Antalya'da bulunan Konyaaltı İlkokulu'nda gerçekleştirilmesine karar verilmiştir. Proje kapsamında, toplam dört sınıf hedeflenmiş olup, her bir sınıf için üçer ders saati süresince etkinlikler planlanarak uygulanmıştır. Belirlenen dört sınıfta gerçekleştirilen üçer ders saatlik uygulama süreci, öğrencilerin çevre temizliği ve kişisel hijyen konularında bilinç kazanmalarını sağlamak amacıyla yapılandırılmıştır. Etkinlikler, öğrencilerin yaş düzeylerine uygun olarak etkileşimli, eğlenceli ve uygulamalı bir yaklaşımla planlanmıştır. Uygulama süreci aşağıda her ders saati bazında açıklanmaktadır (Tablo 1)

Tablo 1. Haftalık bazda uygulama süreci.

Haftalar	Yapılacaklar
1.Hafta	1/F şubesiyle 1. dersin yapılması.
2.Hafta	1/F şubesiyle 2. dersin yapılması.
3.Hafta	1/F şubesiyle 3. dersin yapılması.
4.Hafta	2/D şubesiyle 1. dersin yapılması.
5.Hafta	2/D şubesiyle 2. dersin yapılması.
6.Hafta	2/D şubesiyle 3. dersin yapılması.

7.Hafta	Ara sınav.
8.Hafta	4/E şubesiyle 1. dersin yapılması.
9.Hafta	4/E şubesiyle 2. dersin yapılması.
10.Hafta	4/E şubesiyle 3. dersin yapılması.
11.Hafta	4/H şubesiyle 1. dersin yapılması.
12.Hafta	4/H şubesiyle 2. dersin yapılması.
13.Hafta	4/H şubesiyle 3. dersin yapılması.
14.Hafta	Yarıyıl sonu sınavı.

1. Ders Saati – Görsel Farkındalık ve El Hijyeni Deneyi

İlk ders saatinde öğrencilere çevre temizliği ve kişisel hijyenin önemi, çocuklara yönelik hazırlanmış kısa videolar aracılığıyla sunulmuştur. Özellikle el temizliğinin mikropların yayılmasını önlemedeki rolüne vurgu yapılmıştır. Ardından öğrenciler üç gruba ayrılmış ve her öğrenciye şeffaf eldivenler dağıtılmıştır. Bu etkinlikte boya, sabunu temsil edecek şekilde kullanılmış; öğrenciler ellerine eldiven giydikten sonra boyayı avuçlarına alarak sabunlama hareketlerini uygulamıştır. Deneyin amacı, sabunun doğru el yıkama hareketleriyle ellerin her bölgesine yayılması gerektiğini görsel ve somut bir biçimde göstermektir. Bu sayede öğrenciler, el yıkama sırasında dikkat etmeleri gereken alanları fark etmiş ve hijyen bilinci uygulamalı olarak pekiştirilmiştir.

2. Ders Saati – Prototip Çöp Kutusu ve Sınıf Temizliği

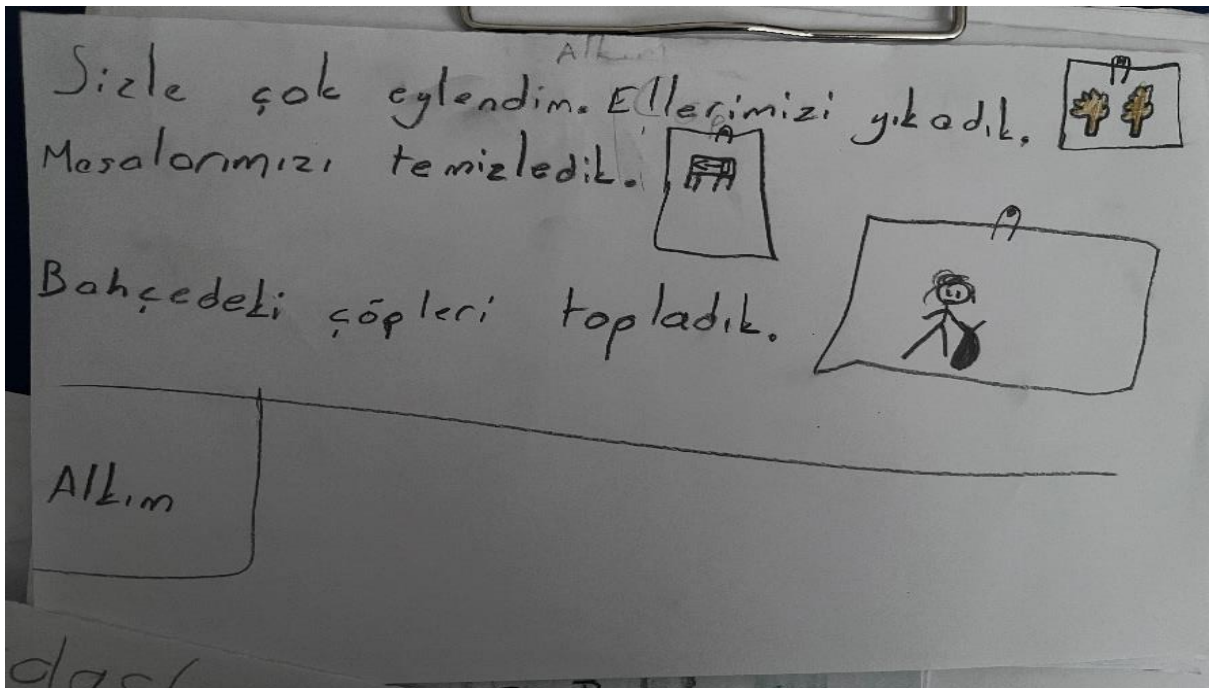
İkinci ders saatinde öğrencilerle birlikte basit bir prototip çöp kutusu materyali hazırlanmış ve sınıf ortamında kullanılabilecek şekilde düzenlenmiştir. Daha sonra, çeşitli çöp görselleri öğrencilere verilmiş ve her öğrenci sırayla sahneye gelerek bu görselleri hazırlanan kutuya atmıştır. Bu etkinlik, öğrencilere çöp atma alışkanlığını kazandırmak ve temizlik sorumluluğunu oyunlaştırarak öğretmek amacıyla tasarlanmıştır. Ardından öğrencilerle birlikte sınıfın genel temizliği yapılmış, çevresel farkındalık uygulamalı bir şekilde desteklenmiştir. Bu süreç, öğrencilerin yaşadıkları alanlara sahip çıkma bilinci kazanmalarını ve temiz bir çevrenin ortak bir sorumluluk olduğunu öğrenmelerini amaçlamıştır.

3. Ders Saati – Okul Bahçesi Temizliği ve Değerlendirme Etkinliği

Üçüncü ders saatinde öğrenciler üç gruba ayrılmış ve okul bahçesine çıkarılarak temizlik etkinliği gerçekleştirilmiştir. Her grup belirlenen alanları temizlemiş; bu sayede çevresel sorumluluk davranışları doğal bir ortamda pekiştirilmiştir. Etkinlik sonunda öğrenciler sınıfa dönmeden önce ilk derste öğrendikleri teknikle ellerini yıkamış, böylece hijyen eğitimi yeniden uygulamaya dökülmüştür. Dersin son bölümünde, öğrencilerden etkinlik sürecine ilişkin değerlendirme yapmaları istenmiş; dileyenler duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade etmiş, dileyenler ise resim çizerek süreci görselleştirmiştir. Bu bölümün amacı, öğrencilerin öğrendiklerini kişisel ifadelerle pekiştirmeleri ve çevresel duyarlılıklarını yaratıcı yollarla ortaya koymalarıdır.

Uygulamanın ilk kez gerçekleştirildiği 1/F sınıfı

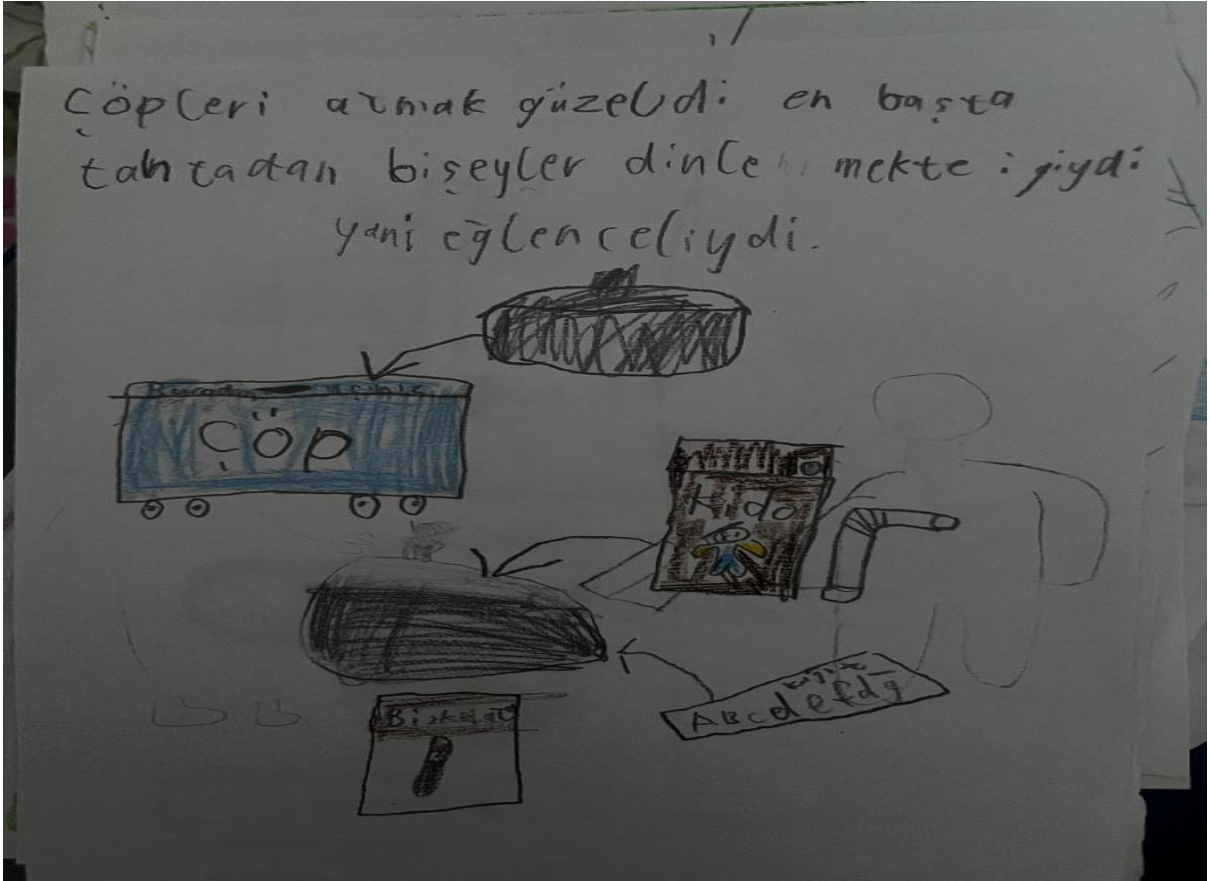
Yaş grubu itibarıyla diğer sınıflara kıyasla daha küçük yaştaki öğrencilerden oluşmaktaydı. Bu durumun bir sonucu olarak, öğrencilerin yönlendirmelere daha kolay uyum sağladıkları ve etkinliklere yüksek düzeyde katılım gösterdikleri gözlemlenmiştir. Sınıf içerisindeki genel tutum olumlu olup, öğrenciler tüm etkinliklerde istekli ve dikkatli bir şekilde yer almıştır. Uygulama sonrasında elde edilen değerlendirme çalışmalarına bakıldığında, öğrencilerin en çok etkileşimde bulundukları ve keyif aldıkları etkinliklerin fiziksel katılım gerektiren uygulamalar olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle, çizilen görsellerin büyük bir kısmının çöp toplama etkinliğine ait sahneleri yansıtması, öğrencilerin bu tür etkinlikleri daha etkileyici ve akılda kalıcı bulduğunu göstermektedir. Bu bulgu, çevre eğitiminin uygulamalı etkinliklerle desteklenmesinin öğrenci motivasyonu ve öğrenme süreci açısından önemini ortaya koymaktadır (Resim 1).

Resim 1. 1/F sınıfından bir değerlendirme

İkinci uygulama sınıfı olan 2/D sınıfı

Genel olarak sakin, uyumlu ve yönlendirmelere açık bir öğrenci grubundan oluşmaktaydı. Etkinlik süresince öğrenciler dikkatli bir şekilde dinlemiş ve kurallara uygun davranışlar sergilemiştir. Yapılan gözlemler doğrultusunda, bu sınıfın özellikle sınıf içi soru-cevap etkinliklerinden daha fazla keyif aldığı, dış mekânda gerçekleştirilen temizlik etkinliğine ise sınırlı bir ilgi gösterdiği anlaşılmaktadır. Bahçede yapılan uygulama sırasında birkaç öğrencinin yüz ifadesinden memnuniyetsizlik gözlemlenmiştir. Buna karşılık, eldivenle gerçekleştirilen sabun simülasyonu deneyine büyük ilgi gösterilmiş, öğrenciler bu etkinliği tekrar yapma isteğinde bulunmuştur. Bu durum, söz konusu sınıf için uygulamalı ve görsel etkinliklerin, fiziksel dış ortam uygulamalarına kıyasla daha etkili ve motive edici olduğunu ortaya koymaktadır (Resim 2).

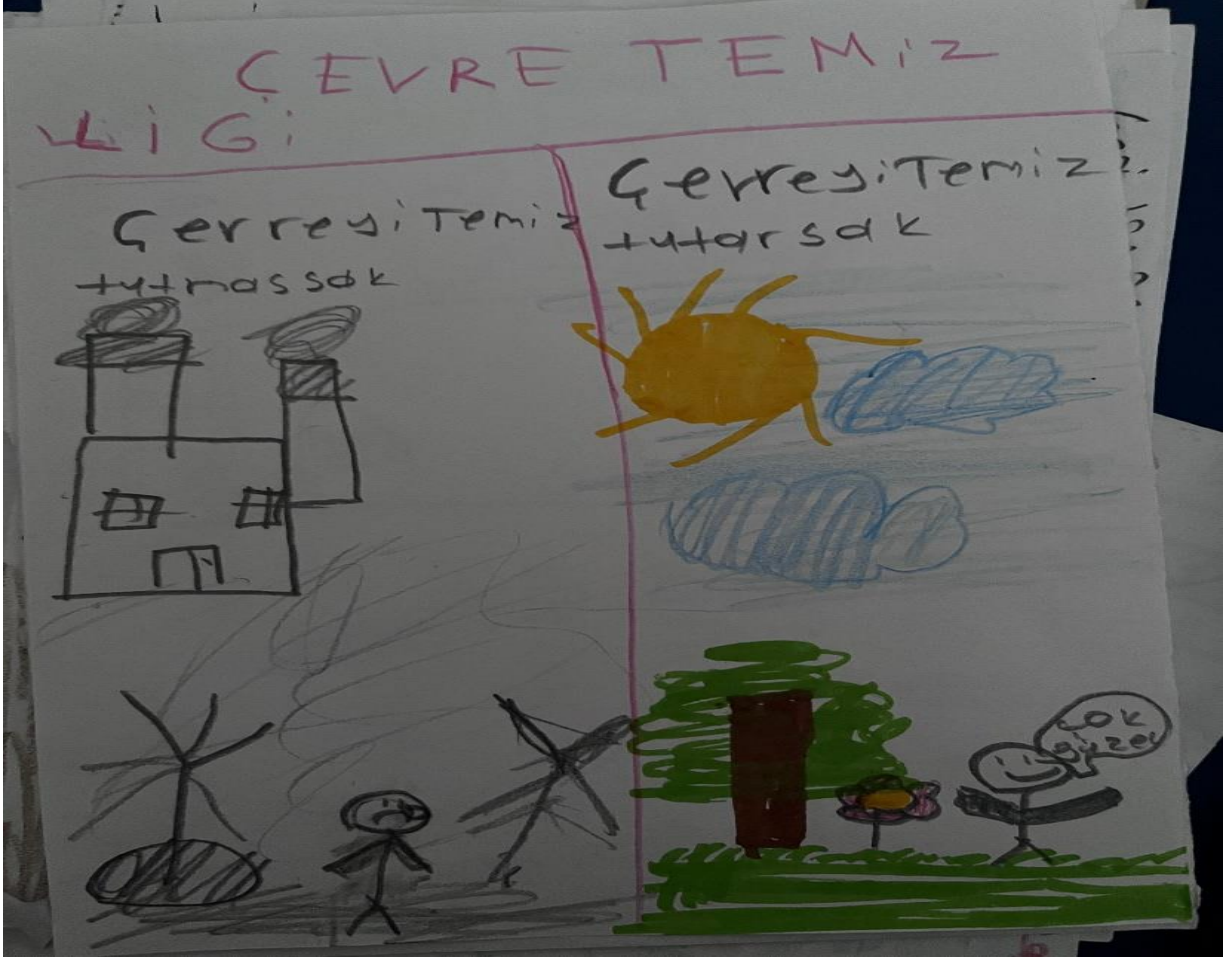

Resim 2. 2/D sınıfından bir değerlendirme

Üçüncü uygulama sınıfı olan 4/E şubesi

Önceki sınıflara kıyasla daha büyük yaş grubundaki öğrencilerden oluştuğu için, bireysel hareket etme eğilimlerinin daha belirgin olduğu bir sınıf profili sergilemiştir.

Sınıf genel olarak oldukça hareketli, sosyal ve eğlenceli bir yapıya sahip olup, öğrenciler arasında yoğun bir iletişim gözlemlenmiştir. Etkinlik sürecinde zaman zaman dikkat dağınıklığı yaşansa da öğrenciler, özellikle uygulamalı bölümlere aktif biçimde katılım göstermiştir. Bu sınıfta en çok ilgi gören etkinlik, okul bahçesinde gerçekleştirilen çöp toplama uygulaması olmuştur. Öğrenciler bu etkinlik sırasında hem fiziksel olarak aktif olmuş hem de çevreye katkıda bulundukları duygusunu daha doğrudan deneyimlemişlerdir. Bu durum, üst yaş grubu öğrencilerde somut katkı sağlayabildikleri etkinliklerin daha fazla anlam kazandığını ve motivasyonlarını artırdığını göstermektedir (Resim 3).

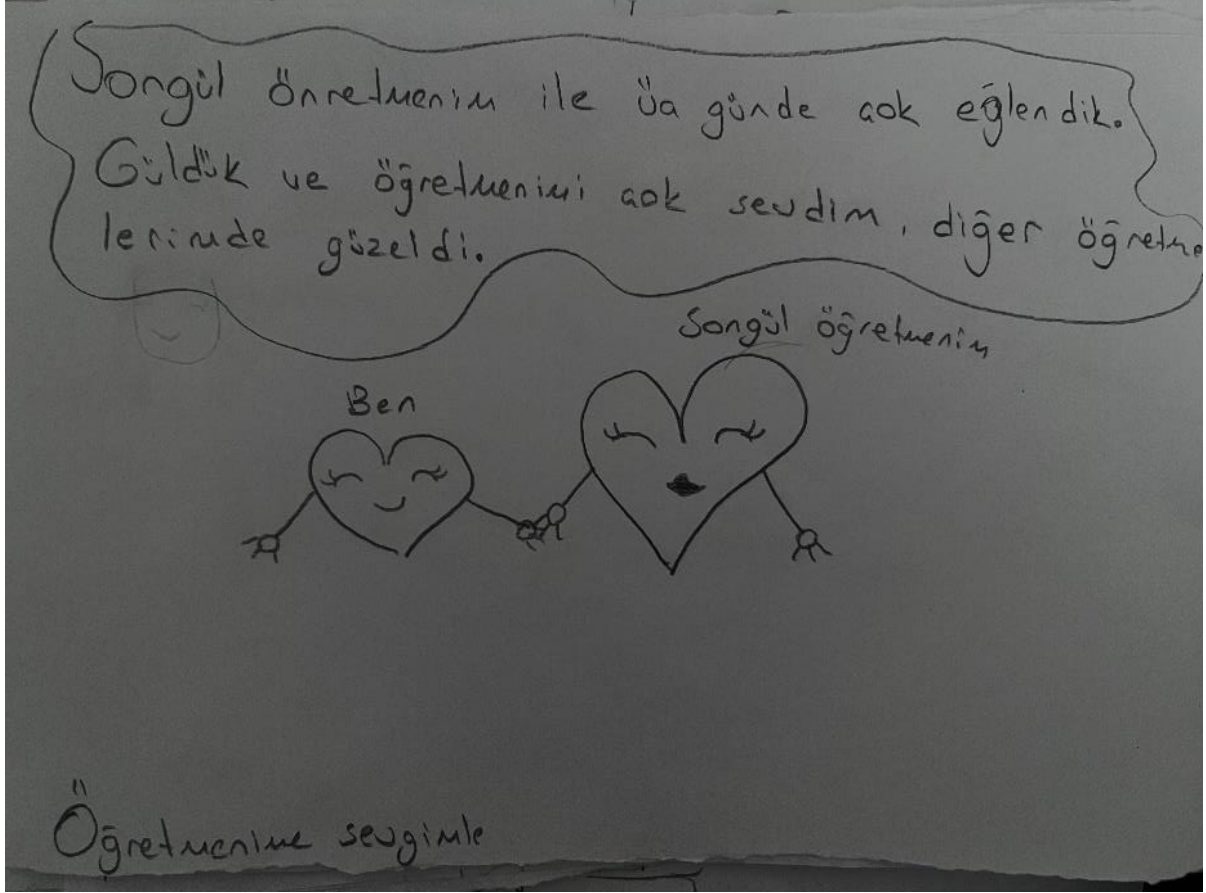

Resim 3. 4/E sınıfından bir değerlendirme

Son uygulama sınıfı olan 4/H şubesi

Etkinlik süreci boyunca dikkat çekici derecede hareketli ve gürültülü bir sınıf profili sergilemiştir. Öğrencilerin öğretmenleri dışında başka bir yetişkini dikkate almamaları, sürecin yönetimini zaman zaman güçleştirmiştir. Bu durumun temel nedeni, diğer şubelerin aksine bu sınıfın öğretmeninin etkinlik boyunca sınıfta bulunması ve öğrencilerin sürekli olarak öğretmenlerine odaklanmasıdır. Bu durum, dikkatlerini etkinliklere yönlendirmelerini zorlaştırmış, sınıf içinde sürekli bir konuşma ve dikkat dağınıklığına yol açmıştır. Ancak tüm bu zorluklara rağmen, öğrenciler

etkinliklere karşı yüksek ilgi göstermiştir. Özellikle eldivenle yapılan sabun simülasyonu deneyi büyük beğeni toplamış ve öğrenciler tarafından tekrar uygulanmak istenmiştir. Ayrıca bahçede gerçekleştirilen çöp toplama etkinliğine çıkma isteği de güçlü bir şekilde ifade edilmiştir. Genel olarak, 4/H sınıfı öğrencileri tüm etkinliklere olumlu yaklaşmış ve sürecin tamamında yüksek düzeyde motivasyon göstermiştir. Bu sınıf özelinde, öğretmen varlığının öğrencilerin yönelimi üzerindeki etkisi önemli bir değişken olarak dikkat çekmektedir (Resim 4).

Resim 4. 4/H sınıfından bir değerlendirme

PROJE HEDEFİNE ULAŞTI MI?

Tüm uygulama süreci değerlendirildiğinde, proje hedefinin öğrencilerde çevre temizliği ve hijyen bilinci oluşturmak olduğu göz önünde bulundurulduğunda, hedefe başarıyla ulaşıldığı söylenebilir. Farklı yaş gruplarındaki öğrenciler etkinliklere yüksek oranda katılım göstermiş, özellikle uygulamalı ve fiziksel etkinliklerde daha istekli oldukları gözlemlenmiştir. Öğrencilerin değerlendirme çalışmalarında temizlik temalı içeriklere yer vermeleri ve etkinlikleri tekrar etmek istemeleri, projenin hem etkili hem de kalıcı bir öğrenme sağladığını göstermektedir.

DEĞERLENDİRME

Elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde, projenin büyük oranda hedefine ulaştığı söylenebilir. Öğrencilerin hazırladıkları resim ve yazılarda çevre temizliğine verdikleri önem ve doğayı korumanın gerekliliğine yaptıkları vurgu, projenin vermek istediği mesajın doğru bir şekilde anlaşıldığını ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, bazı eksiklikler de göze çarpmaktadır. Özellikle el yıkama etkinliği öğrenciler tarafından yeterince benimsenmemiştir. Bu etkinlikte öğretmenin aktif rol alıp öğrencilerin daha çok izleyici konumunda kalması, onların sürece yeterince katılım göstermemelerine neden olmuştur. Etkinliğe bazı düzenlemeler getirilmiş olsa da öğrencilerin ilgisinin tam olarak çekilemediği anlaşılmaktadır. Yine de genel bir değerlendirme yapıldığında, projenin öğrencilerin çevre bilinci kazanmasında etkili ve anlamlı bir adım olduğu görülmektedir.